

Posúdenie diplomovej práce Bc. Martina Roubala

Problém interpretace fotografie

UK, Fakulta humanitních studií

Elektronická kultura a sémiotika

Téma predkladanej diplomovej práce zodpovedá zameraniu študovaného odboru a zapadá do okruhov, aké sú v jeho rámci skúmané. V podobnom zmysle sa možno vyjadriť aj o voľbe prístupových ciest, aké si autor hneď na začiatku zvolil pre rozpracovanie tejto tematiky. Ako sa dozvedáme, chce pri skúmaní interpretácie fotografie využívať dva pohľady, fenomenologický a semiologický (s. 8). Zatiaľ čo tomuto rozhodnutiu nemožno nič vyčítať, konkrétne uplatňovanie týchto prístupov v práci už vyvoláva rozpaky a námietky. Predovšetkým treba upozorniť, že semiologický prístup sa pri konkrétnych interpretáciách objavuje veľmi zriedkavo, a keď, tak je zredukovaný na otázku významu. Samotné vymedzenie znaku a jeho zložiek je nepresné (s. 19), z práce sa nedozvieme, akú verziu semiológie autor prijíma.

Pravdaže, dá sa povedať, že tieto nepresnosti sa do práce dostali prostredníctvom Flusserových a Viriliových textov, ktorých výklad a kritika tvorí základnú časť diplomovej práce. K tomu sa však žiada povedať, že ani jedného z týchto teoretikov nemožno pokladať za semiológia a problematiku znaku prispôbujú svojim vlastným zámerom.

Pri výklade ich názorov je autor diplomovej práce zväčša pozorný a treba oceniť aj kritické hodnotenia, ktoré pripája. Ani tu sa však nevyhol nepresnostiam, za všetky uvediem iba pokus o reprodukciu Maxwelllovho démona: Flusser na príslušnom mieste netvrdí, že dosiahnutý stav je „v přímém rozporu s druhou větou

termodynamickou“ (s. 33), ale iba to, že je to „protipřírodní spojení“ (pozri s. 112) – dodávajúc, že Maxwellov démon musel byť naprogramovaný.

Aj keď odhliadneme od takýchto interpretačných nepresností, ostane po čítaní týchto stránok jedna iná otázka: kde ostala osobitosť fotografie a čo sme sa dozvedeli o jej interpretácii? Autor sa totiž pri sledovaní Flusserových a Viriliových názorov dostáva do oblastí, kde už ide skôr o celú oblasť súčasných médií, ba dokonca o celú masovú kultúru.

K vlastnému problému interpretácie fotografie sa tu bližšie pristupuje až štvrtej kapitole, ktorá je takto aj nazvaná. Žiaľ ani tu autorov prístup nie je natoľko analytický, aby mohol priniesť niektoré hlbšie charakteristiky fotografie a jej interpretácií. Nedočkáme sa ani sľubovaného fenomenologického skúmania (ak, pravda, zaň nebudeme pokladať niekoľko zmienok o Barthesovi).

Uvedené pripomienky nespochybňujú tvrdenie, že práca prináša viaceré svedectvá úsilia o teoretické zmocnenie sa problematiky fotografie a jej interpretácie.

Pokiaľ ide o formálne a argumentačné kritériá predkladanej práce, treba oceniť autorove schopnosti vyjadrovať svoje názory jasne a prehľadne. Ešte viac oceňujem jeho pokusy zaujať k vykladaným názorom vlastné stanovisko. Autor uvádza svoje zdroje a cituje podľa noriem.

Predkladaná diplomová práca spĺňa nároky kladené na práce tohto druhu a navrhujem, aby bola prijatá k obhajobe. Predbežne navrhujem známku „veľmi dobre“.

Prof. PhDr. Miroslav Marcelli, CSc.

